

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

Dr. STASYS TUMĖNAS

NAUJIENLAIŠKIS

Nr. 10 (32) 2019-11-20

„AUŠROS“ APYGARDA, ŠIAULIAI

Gerbiamieji šiauliečiai,

nors už apykaklių jau lenda gamtos darganos, bet šis ruduo neįprastas – daug šiltesnis. Skirtingas šiais metais ne tik ruduo, nuspalvinantis Lietuvos kraštovaizdį margomis spalvomis. Įvairus ruduo ir politikos padangėje. Iki naujų Seimo rinkimų liko tik metai, bet rinkimai jau prasidėjo. Tai matote iš televizijos ekranų, laikraščių puslapių. Ramybės nelaukite – oponentai, siekiantys nugalėti kituose rinkimuose, pila kritikos laviną valdantiejiems. Dažniausiai nelabai pamatuotą, nepagrįstą skaičiais, galimybėmis. Mieliems Naujienlaiškio skaitytojams telinkiu vieno – turėti savo nuomonę, savo nuovoką, savo poziciją, nors atsirinkti tendencingų nuomonių piršimo lavinoje nėra lengva, bet prisiminkite, ką Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS) pastaruosius trejetą metų darė – kilo pensijos, augo vaiko pinigai, rūpestis jaunomis šeimomis regionuose, bandyta mažinti socialinę atskirtį, senjorams už širdies ligų vaistus skiriama šimtaprocentinė kompensacija. Norisi daugiau ir senjorams, ir pedagogams, ir ugniagesiams, ir policininkams.

Ne viskas pavyko, bet dirbame kartu su naujojo Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos komanda, kartu siekiame Gerovės valstybės. Bent po truputį, tiek, kiek išgali mūsų valstybės biudžetas. Kai kam nors keliami atlyginimai, pensijos, pinigų nerasi tarp krentančių lapų, reikia rasti pamatuotus šaltinius, kurie ne visada tenkina oponentus. Dabar visos pusės karštingai ieško tų lėšų šaltinių. Tikiuosi, rasime. O kas bando rasti daugiau, čia jau finansininkų, ekonomistų kūrybos darbas, bet dėl to nebus išvengta kai kurių naujų mokesčių atsiradimo. Ar galite įvardyti Vyriausybę pasaulyje, kuri likus metams iki rinkimų, kelia mokesčius? Aš – ne. Todėl man artimesnė pozicija, kai gyvenimo gerinimas vyksta nuosekliai, taip, kaip darėme su pensijų kėlimu, naujos metodikos patvirtinimu, kuri lėmė, kad nuo 2020 m. sausio pensijos vėl augs 8 procentais – apie 25–30 eurų. Tai jau garantuota, o visa kita – lėšų lasiojimas iš galimų sektorių.

Dairomės gerų, sektinų pavyzdžių iš kaimyninių šalių. Ypač iš Lenkijos, kurios pavyzdžiu Lietuvoje norime įvesti kai kuriuos mokesčius. Juk Lenkijoje visi jau įpratę, kad yra progresinė pajamų mokesčių sistema, galioja visuotinis nekilnojamojo turto, automobilių registracijos mokestis, verslas moka didesnius mokesčius nuo dividendų ir didesnį pelno mokestį. Jūs daug girdite apie galimą naujų mokesčių atsiradimą bankams ir didiesiems prekybos tinklams.

Kaip teigia mano kolega Tomas Tomilinas, tai yra „šiulaikinės atviros ekonomikos, norinčios investuoti į savo visuomenę, išradimas. Lenkijos Vyriausybė taikliai identifikavo tuos sektorius, kurie XXI amžiuje, prie tokių vartojimo, skolinimosi įpročių, gali rodyti didesnę solidarumą su visuomenės tikslais ir nepabijoję ilgo teismo proceso su Europos Komisija. 2019 m. Europos Teisingumo Teismas

pasakė, kad suvereni valstybė, ES narė Lenkija turi teisę į savarankišką mokestinę politiką ir, jei mano, kad stambiems prekybos tinklams laikas dalintis savo pelnais – tai valstybės reikalas. 2016 m., kai buvusios premjerės Beatos Szydło Vyriausybė pasiūlė mokestį prekybos tinklams, visi garsiai rėkiantys apie galimą kainų augimą buvo labai greitai nuraminti – tvirtos valstybės konkurencijos taisyklių priežiūra yra rimtas argumentas nežaisti su ugnimi.“**

Spalio mėnesį sveikinome savo mokytojus Tarptautinės mokytojų dienos proga. Širdis džiaugėsi, kai mokinukai, nešini gėlių žiedais, skubėjo Lietuvos takais sveikinti savo Mokytojų. Juk mokykla jiems – neatskiriama gyvenimo dalis, todėl Mokytojo autoritetas, jo perteikiamos žinios ir pamatinės vertybės didžiajai daliai vaikų nulemia tolesnę jų gyvenimo ir karjeros perspektyvą. Suprantu mokytojus, kurie ir šį rudenį abejoja, ar tikrai valstybė siekia, kad šimtmečio proga iškelta reikšminga idėja mokytojo profesiją paversti prestižine, išsipildytų: kad vaikai, matydami savo autoriteto – oraus, pasitempusio, su užsidegimu dirbančio Mokytojo – pavyzdį neatsisakytų svajonės siekti tapti autoritetu kitai mokinių kartai.

Deja, ne visi pažadai, duoti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (ŠMSM), yra įgyvendinti, dar neįvykdytas ir pažadas padengti lėšų stygių, kuris atsirado įgyvendinant tik iš dalies pasiteisinsią etatinio mokytojų apmokėjimo metodiką. Premjeras S. Skvernelis pasakė tvirtai: „mokytojų lūkesčius girdime.“ Premjeras – žodžio žmogus, jis girdi ir užuominas, kad persistengta dėl švietimo institucijų vadovų kadencijų. Girdi, nes iš Lietuvos atsklinda informacija, kad šalyje jau stinga beveik 400 mokyklų vadovų. Būtina keisti metodiką ir labiau pasitikėti gerai dirbančiais vadovais.

Mieliems Mokytojams linkiu kantrybės. Juk kartais paprasčiausias nuoširdus mokinio AČIŪ atperka visą sunkų Mokytojo darbą, įdėtą ugdant jaunąją kartą. Dėl to ŠMSM vykdo ir projektą „Ačiū už pamokas“, kviesdama prisiminti vertingiausių pamokų išmokusius Mokytojus ir jiems padėkoti. Projekto metu mokiniai dalijasi labiausiai įkvepiančiomis, įdomiausiomis ir švietimo pokyčius kuriančiomis Mokytojų istorijomis. Dešimt daugiausia palaikymo sulaukusių Mokytojų kviečiami į iškilmingą renginį ir apdovanojami vertingais, inovatyvumą skatinančiais prizais. Kiekvieno nominuoto Mokytojo pavyzdys įkvepia švietimo pokyčių sklaidą!

Darbas Seime – ne tik įstatymų leidyba. Man – tai ir darbas su pasaulio lietuviais, Pasaulio lietuvių metams skirti renginiai. Neišdildomą įspūdį šį rudenį paliko trijų dienų dalykinė kelionė už Atlanto, kur kartu su LR Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos pirmininku Antanu Vinkumi ir Seimo nariu Žygimantu Pavilioniu dalyvavome JAV LB organizuotame XXII Tarybos antrosios sesijos darbe Čikagoje, į kurią susirinko delegatai iš visų Jungtinių Amerikos Valstijų. Aptarėme problemas, išgirdome JAV lietuvių lūkesčius.

Kaip minėjau, pagrindinės diskusijos šiuo metu Seime vyksta dėl naujojo šalies biudžeto. Spalio mėnesį prasidėjo 2020 m. valstybės biudžeto formavimas ir svarstymas. Jis susideda iš kelių etapų: 1) spalio 22 d. vyko biudžeto pateikimas Seimo posėdyje; 2) spalio 23 – lapkričio 10 d. vyko svarstymas Seimo komitetuose bei buvo laukiama pasiūlymų iš suinteresuotų institucijų ir piliečių; 3) lapkričio 21 d. vyks I svarstymas Seimo posėdyje; 4) gruodžio 5 d. – turėtų vykti II svarstymas Seimo posėdyje; 5) gruodžio 10 d. numatomas 2020 m. valstybės biudžeto tvirtinimas.

Išsamią informaciją apie 2020 m. biudžeto projektą galite rasti: <http://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-ritys/biudzetas/biudzetu-projektai/issami-informacija-apie-2020-m-biudzeto-projekta>.

*Tomas Tomilinas, „Kodėl lenkai balsavo už prekybos tinklų mokestį?“, prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/news/ringas/politics/tomas-tomilinas-kodel-lenkai-balsavo-uz-prekybos-tinklu-mokesti.d?id=82509723>.

Politika – komandinis darbas. Dėkojame LVŽS frakcijos kolegoms iš kitų komitetų, kurie dalijasi informacija. Šįkart norime atskirai padėkoti savo kolegei Seime Audronei Jankuvienei, kurios publikaciją „Seimo rudens sesija: nuo socialinio verslo iki kultūros“ panaudojome praėjusiame Naujienlaiškio numeryje, pristatydami LVŽS veiklą.

BENDRAUKIME!

ŠIAME NUMERYJE SKAITYKITE

JAV Lietuvių bendruomenės XXII Tarybos antroji sesija	4
Paminėtas Šiaulių Trečiojo amžiaus universiteto 20-mečio jubiliejus	11
Šiauliuose surengtas 24-asis šiuolaikinio meno festivalis „VIRUS“	12
Pristatyta nauja Kuršėnų metraštininko Jono Kiriliausko knyga	14
Lietuvos Respublikos Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų įstatymas	15
Kodėl verta praplėsti savo akiratį	15
Ką mums lapkričio mėnesį primena kalendorius	16
Seimo nario mintys žiniasklaidoje.....	21

SEIMAS

Apie mano pareigas ir veiklą galite paskaityti Lietuvos Respublikos Seimo svetainėje: http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35299&p_k=1&p_a=498&p_asm_id=79154.

2019 m. spalio 8 d. dalyvavau Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje, kuriame svarstėme klausimą „Dėl 2021 metų paskelbimo Lietuvos mokslininko Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos metais“. Komisija pritarė siūlymui 2021 metus paskelbti Lietuvos mokslininko Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos metais.

2019 m. spalio 9 d. – Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame svarstėme: 1) Visuomenės informavimo įstatymo Nr. I-1418 50 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą; 2) BENDRĄ KOMUNIKATĄ EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI. Kovos su dezinformacija veiksmų plano įgyvendinimo ataskaitą; 3) Dokumentų ir archyvų įstatymo Nr. I-1115 10, 11, 12 ir 14 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą; 4) Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo Nr. VIII-1328 6(1) straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: https://www.youtube.com/watch?v=woTA4_1VwyU.

2019 m. spalio 9 d. – Kultūros komiteto sudarytos darbo grupės Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos įstatymo Nr. I-1571 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3010 (nauja redakcija) tobulinti posėdyje.

2019 m. spalio 9 d. – Skuodo meno mokyklos Dailės skyriaus mokinių kūrybinių darbų parodos „Augu po Skuodo dangum“ pristatyme. Parodą pristatė parodos iniciatorė Levutė Staniuvienė.

Malonu ir prasminga, kad Skuodo talentingas jaunimas ir pedagogai Žemaitijos metais į LR Seimą atvežė dalį Žemaitijos. Visus žiūrovus skuodiškiai pavergė nuoširdumu ir savo talentu.

Skuodo meno mokyklos mokiniai ir pedagogai Seime.
Svetainės <https://www.skuodomenomokykla.lt/> nuotrauka.

2019 m. spalio 9 d. – Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje, kuriame svarstėme: 1) Dėl Lietuvos Respublikos valstybės apdovanojimų įstatymo Nr. IX-957 4, 7, 11, 19, 42 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo aštuntuoju skirsniu įstatymo projekto XIII-2070; 2) Dėl Valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto XIII-2674; 3) Dėl paminklo Vytautui Didžiajam Trakuose. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=64o9uCdpsjk>.

JAV Lietuvių bendruomenės XXII Tarybos antroji sesija

2019 m. spalio 10–13 d. – Čikagoje vykusioje JAV Lietuvių bendruomenės XXII Tarybos antrojoje sesijoje, į kurią mane pakvietė organizatoriai. Apie renginį parašiau išsamią publikaciją, su kurios ištraukomis ir siūlau susipažinti Naujienlaiškio skaitytojus.

„Senokai viešėjau JAV, todėl darbo komandiruojęje, nors ir trumpai, malonu buvo sutikti ne tik senus savo bičiulius, lietuviybės puoselėtojus JAV, bet ir naujosios kartos aktyviai veikiančią jaunimą. Laikas bėga, keičiasi kartos. Priminsiu, kad po Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungą, kitas tarptautines organizacijas, JAV nebėra ta šalis, į kurią išvyksta daugiausia mūsų tautiečių. Pirmą kartą po Antrojo pasaulinio karo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė yra nebe JAV, o Europoje (Vokietijoje) gyvenanti lietuvė Dalia Henke. Realybė tokia, kad vadinamuosius dypukus (DP) keičia jaunimas. Šiuo metu JAV LB krašto valdybai vadovauja Omahoje gyvenantis Arvydas Urbonavičius, vykd. vicepirmininkė yra Austėja Sruoga.

Svarbesnis kitas dalykas – nesikeičia Lietuvių bendruomenės JAV misija – burti visus tautiečius, gyvenančius JAV, ir savo veikla padėti jiems išlaikyti bei ugdyti lietuvių kalbą, kultūrą ir tradicijas. Aišku, kad ir šių dienų lietuvičiai vadovaujasi konstitucinėmis „Lietuvių chartos“, kurios 70-ąjį jubiliejų minime, nuostatomis ir 13 pagrindinių jos straipsnių. Visa tai įgyvendinama per organizuotas lietuvių bendruomenes, parapijas, kultūros centrus, šeštadienines mokyklas, teatro festivalius, dainų ir šokių šventes, sporto varžybas, mokslo simpoziumus. Apie tai ir buvo kalbama JAV LB XXII Tarybos antrojoje sesijoje Čikagoje, į kurią susirinko atstovai iš daugiau kaip 20 JAV valstijų. Tarybos svarbą liudija joje dalyvavę svečiai: Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV ir Meksikai Rolandas Kriščiūnas, generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius, l. e. generalinio konsulato Niujorke vadovo pareigas Gitana Skripkaitė, LR Seimo ir PLB komisijos pirmininkas Antanas Vinkus, Žygimantas Pavilionis, LR garbės konsulė Pensilvanijos valstijoje Krista Bard, LR garbės konsulas Aspene (Kolorado valstija) dr. Jonas Prunskis, Kanados Lietuvių bendruomenės valdybos vicepirmininkė Joana Kuraitė-Lasienė, Lietuvių fondo tarybos pirmininkė Audronė Karalius, Lietuvių fondo valdybos pirmininkas Tauras Bublys, Lietuvių fondo atstovai, Lietuvių tautinių šokių instituto direktorė Violeta Smieliauskaitė-Fabianovich, JAV Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkė Rima Žiūraitis, Lietuvos šaulių sąjungos išėivijoje atstovai. Lietuvos ambasadorius R. Kriščiūnas perdavė Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos ir ministro Lino Linkevičiaus sveikinimus, palinkėjo sėkmingų darbų puoselėjant ilgametes lietuviškos diasporos tradicijas Amerikoje bei pasidžiaugė ir padėkojo JAV lietuvių bendruomenei už įgyvendintas iniciatyvas ir nuoširdų darbą ir Lietuvos vardo garsinimą Jungtinėse Valstijose. Kalbėdamas apie Lietuvos ir JAV santykius, R. Kriščiūnas pabrėžė JAV lietuvių bendruomenės indėlį į šių santykių puoselėjimą bei stiprinimą ir Amerikos lietuvių svarų žodį, girdimą JAV administracijos ir Kongreso narių. R. Kriščiūnas pristatė kartu su Lietuvių Fondu įgyvendintą naują ambasados projektą, skirtą JAV lietuvių jaunajai kartai – šiais metais įkurtą Ambasadoriaus fondą ateities lyderiams, kurio tikslas – ugdyti lietuvių kilmės profesionalus ir lyderius, kurie prisidėtų prie strateginių Lietuvos ir Jungtinių Amerikos Valstijų ryšių puoselėjimo ir stiprinimo.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBA

JAV LB įsteigta 1951 m. lapkričio 18 d. Niujorke. Šiuo metu Amerikos lietuvių bendruomenę sudaro 10 apygardų ir 52 apylinkių, veikiančių 27 valstijose ir sostinėje Vašingtone. Kad suvoktume lietuvių bendruomenės organizuotumą, apžvelkime jos struktūrą.

JAV LB Taryba yra vyriausias JAV LB organas, kurį sudaro 70 narių: 60 rinktų apygardų atstovų ir 10 apygardų pirmininkų, trejų metų kadencijai renkamų visuotiniuose rinkimuose. Taryba nustato bendruomenės veiklos kryptį ir veiklos būdus; jos nutarimus įgyvendina Krašto valdyba. Šioje sesijoje delegatai diskutavo kultūros (pirm. Giedrė Knieža), švietimo (pirm. Auksė Motto), visuomeninių (pirm. Krista Bard), religinių (pirm. kun. Jaunius Kelpšas), socialinių reikalų (pirm. Juozas Polikaitis) ir kitais klausimais. Sesijos metu po ilgų diskusijų, ginčų, įrodinėjimų buvo priimti JAV Lietuvių Bendruomenės įstatų pakeitimai, bendruomenei aktualios rezoliucijos.

Krašto valdyba pristatė metų veiklos ataskaitą, susitiko su apylinkių ir apygardų pirmininkais bei atstovais aptarti poreikių, ateities planų. Tarybos sesijos posėdžiams pirmininkavo JAV LB XXII Tarybos prezidiumo pirmininkė Nerija Orentienė.

Savo pranešime kalbėjau apie tai, kad ankstesnės LR Vyriausybės labiau deklaravo meilę pasaulio lietuviams, o ši Vyriausybė bei Seimas priėmė pagaliau konkrečius nutarimus: paskelbė ir organizavo referendumą dėl Lietuvos pilietybės išsaugojimo, patvirtino atskirą būsimųjų Seimo rinkimų apygardų išėivijos atstovui LR Seime, atkūrė Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisiją prie LR Vyriausybės, paskelbė Pasaulio lietuvių metus, pagaliau po 8 metų pertraukos

lapkritį Vytauto Didžiojo universitete vyks Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas. Man malonu buvo išgirsti padėkas už Pasaulio lietuvių metų inicijavimą, už įstatymų pataisas dėl PLB vėliavų naudojimo tvarkos. Namu parsivežiau vertingą dovaną – JAV LB vėliavą, kurią įteikė JAV LB krašto valdybos pirmininkas A. Urbonavičius ir Tarybos prezidiumo pirmininkė N. Orentienė.

Sesijoje buvo pristatyti ir artimiausi darbai, veiklos: 2020 metais Filadelfijoje (Pensilvanija) vyksianti Šiaurės Amerikos lietuvių tautinių šokių šventė, organizuojama JAV Lietuvių bendruomenės kartu su Kanados lietuvių bendruomene ir Lietuvių tautinių šokių institutu. Sesijos dalyviams ir svečiams buvo pristatyta muzikinė programa, kurioje dalyvavo atlikėjai Česlovas Gabalis, Tomas Varnagiris, Nida Grigalavičiūtė, Aura Kižytė, Rimantas Pažemeckas, Sandra Avižienytė.

LIETUVIŲ KULTŪROS MOHIKANAS ČIKAGOJE

Stanley Balzeko fenomenas. Po pirmosios sesijos darbų programos dienos buvau pakviestas dalyvauti iškilmingame renginyje Balzeko lietuvių kultūros muziejuje, kur už viso gyvenimo nuopelnus ir mecenato 95-mečio proga buvo pagerbtas šio muziejaus įkūrėjas, iškilusis Lietuvos garbės konsulas JAV (Floridos valstijoje) Stanley Balzekas (jaunesn.). Nerasi JAV lietuvių ar išeivijos istorijos tyrinėtojo, kuris nebūtų girdėjęs apie charizmatiškąjį S. Balzeką ir jo muziejų, įkurtą Čikagoje 1966 m. birželio 22 d. jo nupirktose buvusios ligoninės patalpose. Muziejuje pristatoma Lietuvos kultūra ir istorija, vyksta koncertai, parodos, diskusijos. Sovietmečiu muziejaus tikslas buvo nuolat lankytojams teikti neginčijamus dokumentinius įrodymus, kad Lietuva turi teisę egzistuoti kaip nepriklausoma šalis ir skatinti lietuvius visais įmanomais būdais kovoti dėl valstybės nepriklausomybės atkūrimo. Lietuvos ambasadorius R. Kriščiūnas savo sveikinimo kalboje padėkojo Balzeko lietuvių kultūros muziejaus įkūrėjui, mecenatui ir nenuilstančiam lietuvių propaguotojui S. Balzekui už darbą vykdant kilnią ir svarbią misiją rūpinantis Lietuvos istorijos išsaugojimu bei supažindinant JAV visuomenę su lietuvių kultūra ir tradicijomis.

Ambasadorius perdavė S. Balzekui LR Prezidento Gitano Nausėdos ir Užsienio reikalų ministro Lino Linkevičiaus sveikinimus. „Stanley Balzekas yra pavyzdys mums visiems – tai žmogus atsidavęs savo šeimai, bendruomenei ir Tėvynei. Tai mes puikiai matome iš jo darbų, iš jo neblėstančios energijos, visada sklindančio optimizmo ir aistros užsibrėžtam tikslui pasiekti“, – pabrėžė R. Kriščiūnas: „Stanley Balzeko įkurtas muziejus užima ypatingą vietą JAV lietuvių bendruomenėje – jis pristato Lietuvos istoriją ir rodo bei propaguoja lietuvišką kultūrą ir tradicijas.

Muziejus ilgą laiką buvo Lietuvos laisvės siekio simbolis, pristatantis pasauliui Lietuvą ir mus visus – mūsų tautą, nesvarbu, kur gyventume.“

Generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius vakaro metu atliko LR Kultūros ministro M. Kvietkausko įpareigojimą – S. Balzekui įteikė aukščiausią LR Kultūros ministerijos apdovanojimą – garbės ženklą „Nešk savo šviesą ir tikėk“. Žymus mecenatas apdovanotas už svarų indėlį ir ypatingus nuopelnus Lietuvos kultūrai ir menui, už iniciatyvas, inspiruojančias bendruomenę pozityviai veiklai, už asmeninę atsakomybę, kuriant kultūrinę ir dvasinę aplinką. Jau 53 metus veikiantis Lietuvių kultūros muziejus Čikagoje yra viena didžiausių Lietuvos ir išeivijos istorijai bei kultūrai skirtų institucijų už Lietuvos ribų.

Muziejuje šiuo metu saugoma ir eksponuojama apie 700 ypatingai retų su Lietuva susijusių knygų lotynų, lietuvių, lenkų, rusų, vokiečių, prancūzų, čekų kalbomis, dalis jų išleista XVI–XVIII a., 1500 Baltijos ir Rytų Europos šalių žemėlapių, kurių seniausi iš XV a., apie 1800 pavadinimų laikraščių rinkinys, veikia biblioteka, turinti apie 42 000 knygų, 50 000 nuotraukų fotoarchyvas.

Norėdamas pabrėžti S. Balzeko nominavimo Metų žmogumi svarbą ir reikšmę, noriu paminėti, kad anksčiau tokio įvertinimo yra susilaukusios tokios garbios asmenybės: Simas Kudirka (1975), Valdas Adamkus (1984), Antanas Saulaitis (1998), Danutė Bindokienė (2001), A. Rimas Domanskis

(2006), Gintė Damušytė (2008), senatorius R. Durbin (2010), Rūta Šepetytė (2013), D. Grybauskaitė (2016), Marijus Gudynas (2018).

LIETUVYBĖS ŽIDINIAI ČIKAGOJE

Viešnagės metu aplankėme ir kitas svarbias Čikagos lietuvių bendruomenei vietas: Marquette parko Lietuvių katalikų bažnyčią, kurioje dirba nepailstantis, lietuvių mylimas, visada kupinas idėjų kunigas Jaunius Kelpšas, Šv. Kazimiero seserų kongregacijos vienuolyną ir muziejų, žymųjį Dariaus ir Girėno paminklą bei Jaunimo centrą su ten veikiančia Čikagos lituanistine mokykla, Čiurlionio galerija bei Lituanistikos studijų ir tyrimų centru. Ypač nustebino kardinaliai pasikeitęs, sustiprėjęs Pasaulio lietuvių centras Lemonte, kuriam vadovauja Artūras Žilys, savo galvoje apgyvendinęs numatytų darbų dešimčiai metų į priekį. Šiuo metu aktyviai veikia ten įsikūrusios net 38 lietuviškos organizacijos, bažnyčia, sporto salės, galerijos, o greta paminklo Lietuvos partizanams gegužės mėnesį buvo atidengtas paminklas partizanų vadui Adolfui Ramanauskui-Vanagai.

Stasys Tumėnas, „Lietuviškosios Čikagos atgarsiai“, *Šiaulių kraštas*, priedas „Atolankos: kultūros, meno, literatūros leidinys“, prieiga per internetą: <https://www.skrastas.lt/atolankos/lietuviskosios-cikagos-atgarsiai>.

Jungtinių Amerikos Valstijų Lietuvių bendruomenė atsakingai ir profesionaliai tęsia savo veiklą vardan Lietuvos. S. Tumėno ir JAV LB nuotraukos.

2019 m. spalio 15 d. dalyvavau Lietuvos Respublikos Seimo ir Pasaulio lietuvių bendruomenės komisijos posėdyme. Jame aptarėme ir suderinome LRS ir PLB komisijos posėdžių, vyksiančių 2019

m. lapkričio 18–21 d., darbotvarkę. Kviečiu Jus ne tik susipažinti su ja (prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=36501&p_d=268457), bet ir dalyvauti posėdžiuose, kuriuose sprendžiami ne tik aktualiausi diasporos klausimai, bet ir pasiūlomos alternatyvos Lietuvai, apie kurias visuomenė dažnai neinformuojama.

2019 m. spalio 16 d. – Seimo Kultūros komiteto posėdyje, kuriame svarstėme: 1) Kultūros srities strateginius tikslus ir uždavinius, jų įgyvendinimą rengiamoje 2021–2030 metų Nacionalinėje pažangos programoje; 2) Dėl bibliotekų fondų nurašomų knygų panaudojimo; 3) Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo Nr. VIII-1328 6(1) straipsnio pakeitimo įstatymo projektą; 4) Dėl Lietuvos radijo ir televizijos komisijos pirmininko pavaduotojo rinkimų. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=FohejbIyOSQ>.

2019 m. spalio 16 d. – Seime vykusioje apskritojo stalo diskusijoje „Laisvės gynimas ginklu ir plunksna“, kurią surengė Seimo Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisija. 2019 metais Lietuva mini svarbias istorines sukaktis: Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio deklaracijos ir Lietuvių Chartos 70-mečius, 45 pabaltijiečių memorandumo 40-metį, Gotlando komunikato ir Baltijos kelio 30-mečius. Renginys ir buvo skiriamas šioms sukaktims paminėti.

Savo pranešime „Lietuvių Charta: idėja, raida ir reikšmė“ aptariau Lietuvių Chartos reikšmę kuriant Pasaulio lietuvių bendruomenę, jos atsiradimo idėją, kūrimą, raidą, redagavimo klausimus, įtaką tuometiniams ir šių dienų lietuviams.

Diskusijoje buvo išsakyta daug įdomių minčių, atskleista istorinių faktų, iškelta problemų, todėl kviečiu Jus peržiūrėti vaizdo įrašą: <https://www.youtube.com/watch?v=xvvdj7u4JsU>. Taip pat verta susipažinti su Arvydo Reneckio filmu „Lietuvių Chartai 70“ (2019), prieiga per internetą: <https://www.facebook.com/JAVLietuviuBendruomene/videos/2467690170187048/UzpfSTEWMDAwMTY4MzA1ODM0MzoyOTYxMTc1MzAzOTQ4NTQy/>.

2019 m. spalio 16 d. – Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazijos 80-mečio koncerte „Skambantys Šiauliai“ Vilniaus rotušėje. Tą dieną didžiulis būrys klausytojų, garbingų oficialių svečių iš Vyriausybės, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir kitų institucijų, buvusių auklėtinių pagerbė Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazijos kolektyvą, atvežusį į Vilnių puikų koncertą gimnazijos 80-mečio proga. Prisimintas buvo ir Šiaulių kamerinio orkestro 30-metis. Tarp svečių buvo ir maestro Sauliaus Sondeckio žmona, sūnus.

Man, LR Seimo Kultūros komiteto nariui, šiauliečiui, ypač malonu buvo pasveikinti gimnaziją, kuri dovanuoja Lietuvai išskirtinių gabumų asmenybes, subtiliai paverčiančias muzikos meną unikalia asmens, tautos ir valstybės savastimi.

Gimnazijos istorija – tai XX a. Lietuvos istorija, simfoninė poema, išreiškianti archetipinę lietuvių norą kurti, skambėti, pažinti. Muzikos būtis atrandama bendromis iškilų pedagogų, muzikos virtuozų ir sąmoningos jaunosios kartos pastangomis.

Nuoširdžiai pasveikinau kūrybingą, ambicingą ir visada skambančią Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnaziją 80-mečio proga ir palinkėjau toliau skleisti savo šviesą ir tikėti.

Prieš šventinį koncertą kartu su mokiniais ir pedagogais. S. Tumėno nuotrauka.

2019 m. spalio 23 d. – Seime vykusioje konferencijoje „Konstituciniai teisėkūros principai: įgyvendinimo patirtis ir iššūkiai“. Konferencijoje teisininkai išsakė nemažai kritikos įstatymų leidėjams, aptarė konkrečius teisės aktus, teismų praktiką, pasidalijo tarptautine Konstitucinių teismų

patirtimi. Buvo džiugu matyti salėje daug jaunų žmonių, kurie, tikiuosi, ateityje pakeis esamą situaciją, efektyviau ir proporcingiau išnaudos LR Konstitucijos garantuojamą įstatymų leidybos teisę. Kviečiu Jus peržiūrėti konferencijos vaizdo įrašą: <https://www.youtube.com/watch?v=2nNoWjE6TJs>.

2019 m. spalio 23 d. – atminimo lentos Romualdai Ozolui – Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio steigėjui, Nepriklausomybės Akto signatarui, Seimo nariui, publicistui, filosofui, kultūrologui – atidengimo ceremonijoje Vilniuje, Teatro g. 11. Šiomet Lietuvoje minimos Romualdo Ozolo 80-osios gimimo metinės. Simbolinių atminties vietų reikia, bet labiausiai mums trūksta dėmesio Romualdo Ozolo minčiai, kūrybiniam palikimui, jo politinėms, filosofinėms, kultūrologinėms, publicistinėms išvalgoms, kurios, neabejoju, gali padėti suprasti šių dienų pasaulį ir kurti ateities Lietuvą.

Todėl siūlau kritiškai prisiminti 1983 m. „Literatūroje ir mene“ R. Ozolo paskelbtą straipsnį „Pasaulis yra čia“, kurį jis pats, beje, labai vertino (prieiga per internetą: <http://www.propatria.lt/2016/04/romualdas-ozolas-pasaulis-yra-cia.html>). Ozolas mąsto apie žinybinį mąstymą (ar jo nebeturime?), apie analogiją, apie intelekto, kaip vertybės, supratimą, apie provincializmą, apie socializmą sau ir savyje, bet vertingiausia šio teksto išvalga būtų ta, kad mes, lietuviai, „turime kuo skubiau išeiti į pasaulį protu“ (*Ten pat*).

Atminimo lenta Romualdai Ozolui Vilniuje. J. Vaiškūno nuotrauka.

ŠIAULIŲ MIESTAS

2019 m. spalio 2 d. dalyvavau Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariato organizuotame renginyje Angelų sargų (Policijos) dienos proga.

Sveikindamas gausiai susirinkusius pareigūnus, pareigūnes, vadovus, veteranus, kalbėjau, kad didžiuojamės, jog dauguma mūsų pareigūnų yra sąžiningi Angelai sargai, profesionaliai užtikrinantys asmens, visuomenės saugumą ir viešąją tvarką, ginantys Konstitucijos vertybes, teisės viršenybės principą.

Palinkėjau ir toliau garbingai tarnauti Lietuvai, Žmogui, Įstatymui. Akivaizdu, kad Lietuvos policija ne tik keičiasi, bet iš pagrindų jau pasikeitusi ir jos šūkis „GINTI, SAUGOTI, PADĖTI“ nebėra tik deklaratyvūs žodžiai. Už profesionaliai atliekamą darbą Lietuvos Respublikos Seimo padėkas įteikiau Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariato Pirmojo veiklos skyriaus vyresniajam tyrėjui **Artūriui Talijūnui** ir Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Šiaulių miesto ir rajono policijos komisariato administratorei **Romai Nekvedavičienei**.

Lietuvos policijos profesinė šventė vienija visuomenę. T. Elijošiaus nuotrauka.

2019 m. spalio 3 d. – Šiaulių mokytojų parodos „Sodas“ atidaryme Šiaulių miesto kultūros centre „Laiptų galerija“. Tai jau 14-oji mokytojos Marytės Ruzgytės kuruojama paroda, kurioje dalyvavo per 20 autorių. Sutikau mokytojų, kurie savo darbus eksponavo visose parodose.

Žavi parodų, kuriose savo darbus pristato miesto ir Šiaulių regiono dailės mokytojai, tęstinumas ir nuoširdumas. Nuostabu, kad šalia pagrindinio darbo dailės pedagogai randa laiko patys kurti, dalytis patirtimi ir naujomis idėjomis su kolegomis. Šįkart mokytojai pristatė tapybos, grafikos, skulptūros, tekstilės darbus. Mokytojų kūrėjų darbus, veiklą gražiai apibūdino prof. Vytenis Rimkus, menotyrininkė Michalina Adomavičienė.

Sveikindamas parodos dalyvius, pasidžiaugiau, kad mokytojai, atiduodami savęs dalį mokiniams, geba ir patys kurti, pasimėgauti kūrybos laisve. Šįkart jie pasinėrė į „Sodą“. O tie sodai slepia įvairiausius kodus, metaforas, simbolius, refleksijas. Tai ir praeities sodai, žiemos, vasaros sodai, netekties sodai ar tiesiog puikūs sodai-gamtos stebuklai, kurie teikia kūrybinę, dvasios atgaivą.

Neminėsiu mūsų dailės mokytojų visų pavardžių, dauguma dalyvių savotiškai įdomūs, išskirtiniai, bet vieną dalyką dar pasakysiu. Negražu klausytis svetimų kalbų, bet išeidamas iš parodos koridoriuje nugirdau M. Ruzgytės pokalbį su savo moksleiviais, kurie mokytojai sakė: „Mokytoja, kokia jūs šauni!“ Ar nėra smagu tokius žodžius girdėti Tarptautinės mokytojų dienos išvakarėse apie savo buvusią auklėtinę universitete? Padėkojau dailės mokytojams, kad jie savo kūryba augina valstybę.

Parodos dalyviai, kurių darbai įkvepia augti, kurti, tobulėti. Svetainės <https://www.facebook.com/LaiptuGalerija/> nuotrauka.

Paminėtas Šiaulių Trečiojo amžiaus universiteto 20-mečio jubiliejus

2019 m. spalio 4 d. – Mokslo metų atidarymo šventėje ir Šiaulių Trečiojo amžiaus universiteto (TAU) 20-mečio jubiliejaus minėjime Šiaulių koncertų salėje „Saulė“. Renginyje netrūko sveikintųjų, garbingų svečių. Pasisakiusieji priminė fakulteto kūrimosi ir augimo istoriją, savo veiklas ir būsimuosius darbus. Svečiams organizatoriai įteikė puikiai parengtą ir išleistą knygą apie TAU istoriją Šiauliuose.

LR Seimo padėkas už tai, kad Šiaulių Trečiojo amžiaus universitetas tapo žinių, patirties ir vertybių šaltiniu, kurio versmės gaivina daugybės žmonių širdis ir protus, įteikiau **Astai Damkuvienei**; padėką už nuoširdų, itin kūrybingą ir ilgametį darbą Šiaulių Trečiojo amžiaus universitete, kurio Kultūros ir meno fakultetas tapo vienu iš labiausiai lankomų, laukiamų ir mylimų, įteikiau **Rūtai Černiauskienei**; padėką už nuoširdų, sąžiningą ir ilgametį darbą, už gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti, už vaisingas pastangas plėsti žmonių kultūrinę kompetenciją įteikiau **Sigitai Augustai Jakštavičienei**.

*Sveikinu buvusią ilgametę
Šiaulių TAU rektorę gydytoją
Astą Damkuvienę.
V. Lebedžio nuotrauka.*

2019 m. spalio 21 d. – Šiaulių Parkinsono draugijos ansamblio „Gaida“ 5-erių metų veiklos paminėjime, vykusiame Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje. Kaip ir visada, šiauliečius pagerbė svečiai iš regiono, kurie padovanojo dainų, šokių ir puokštę geros nuotaikos, kuri gydo geriau negu vaistai.

*Sveikinu Šiaulių Parkinsono draugijos pirmininkę
Zitą Vaidilienę. T. Elijošiaus nuotrauka.*

Šiauliuose surengtas 24-asis šiuolaikinio meno festivalis „VIRUS“

2019 m. spalio 25 d. – šiuolaikinio meno festivalio „VIRUS‘24“ atidaryme Šiaulių dailės galerijoje. Tai bene vienintelis tokio pobūdžio festivalis Lietuvoje. Ir tai gali suvokti tik tie, kurie surengia 5–10 festivalių, o čia – „vau“ – 24-asis. Vadinasi, žmonėms reikia kritinio mąstymo, naujoviško, ne visiems gal priimtino, suprantamo meno, alsuojančio šių dienų jaunimo mintimis, įsivaizdavimu, fantazavimu, jungiančiu siurrealizmą, kasdienybę, banalumą ir realybę.

Šįkart jau prieš festivalio atidarymą, prieš savo asmeninės parodos atidarymą jos autorius Evaldas Jansas provokavo žiūrovus mąstyti kritiškai, tai darė gana tiesmukiškai – neva visi žiūrovai, parodų lankytojai yra avinų banda, kuria manipuliuoja politikai, žiniasklaidos atstovai. Taigi šįkart ir aš, Kultūros komiteto narys Seime, per atidarymą buvau manipulatoriaus vaidmenyje. Tiek to – kritinį mąstymą galima ugdyti ir ne taip makabriškai, žeidžiai, bet gal tas kritinio mąstymo virusas

apsaugos visus nuo kitokių rudens ir gyvenimo virusų.

Sveikinimo kalboje išreiškiau pagarbą Romualdai Atkočiūnienei, Virginijai Kinčinaičiui, Ernestai Šimkienei ir visai darbščiai, kūrybingai Šiaulių dailės galerijos komandai už nuoseklumą, darbų tęstinumą ir siekį ugdyti šiauliečių kritinį mąstymą. Tesiaučia meno nešami ir perduodami virusai.

Festivalio atidarymo akimirka.

Svetainės <https://www.facebook.com/virusfestivalis> nuotrauka.

ŠIAULIŲ REGIONAS

2019 m. spalio 21 d. – susitikime su Linkuvos gyventojais, siekiančiais neleisti ant vieno gražiausių Linkuvos kalvagūbrio statyti didžiulį karvidžių kompleksą.

Mano gimtojo Linkuvos miesto gyventojai prašyme rašė: „Kreipiamės į Jus mes, Linkuvos miesto (Pakruojo r.) gyventojai, ieškodami pagalbos, nes greta mūsų Linkuvos be gyventojų pritarimo ir svarstymo rengiamasi statyti didžiulį karvidžių kompleksą, kuris taptų dar viena ekologine bomba mūsų gražiajai Linkuvai, nes ir dabar jau iš trijų pusių esame apstatyti kiaulių fermų kompleksais. Šį kompleksą rengiasi statyti Pakruojo r. Linkuvos ŽŪB. Naujasis galvijų kompleksas ketinamas statyti Laiškonių kaime, Linkuvos seniūnijoje. Kaip teigia komplekso būsimi savininkai, žemės ūkio bendrovės galvijų komplekse bus auginamos melžiamos karvės bei pakaitinis prieauglis. Projekto įgyvendinimo metu ketinama pastatyti dvi karvides, melžimo bloką, veršidę, užtrūkusių karvių ir prieauglio tvartą, siloso tranšėjas, kraikinio mėšlo mėšlidę, keturis skysto mėšlo rezervuarus ir daržinę. [...] Iš viso prognozuojama, kad naujajame komplekse bus auginama apie 1600–2000 galvijų. Linkuvos gyventojai turi karčios patirties, ką reiškia tokios apimties kompleksai greta miestelio, kada būdavo dienų, kad negalėdavome leisti vaikų į kiemą dėl nepakeliamos smarvės. Sarkastiškai skamba

iki šiol slėptoje nuo Linkuvos gyventojų UAB INFRAPLANO dar 2018 metais užsakovų prašymu atlikta būsimų statybų ir eksploataavimo poveikio visuomenės sveikatai vertinimo medžiaga, kurią paskaičius peršama mintis, kad vėjai pūs ne į Linkuvą, o į priešingą pusę. Nežinojome, kad projektuotojai turi Dievo galią“ („Pakruojo rajono Linkuvos miesto gyventojų prašymas“, p. 1).

Dalyvavau pagaliau organizuotame projekto pristatyme Linkuvos seniūnijos salėje, į kurią susirinko pilna salė linkuvių. Susirinkime dalyvavo projekto autoriai – UAB „Sava ranga“ atstovai, savivaldybės meras Saulius Margis, mero pavaduotojas Virginijus Kacilevičius, administracijos direktorė Iлона Gelažnikienė, Strateginės plėtros ir statybos skyriaus Architektūros poskyrio vedėjas Artūras Šukys, tarybos nariai Edikas Drupas, Alvydas Žuvininkas, Linkuvos seniūnė Gitana Pašiškevičienė, Linkuvos ŽŪB vadovas Laisvūnas Gudjurgis, kuris yra projekto užsakovas ir būsimasis komplekso vadovas.

Pristatyme emocijos kartais liejosi per kraštus, bet svarbiausia – nebuvo nė vieno linkuvio, kuris pritarėtų būsimam projektui. Daugiausia kalbėta apie netinkamą fermų vietą, galimą kraštovaizdžio išdarymą (teritorija įeina į geografinio karkaso zoną), planuojamą ūkinę veiklą ir apie poveikį visuomenės sveikatai. Gyventojai kalbino ir projekto užsakovą L. Gudjurgį, kuriam nebuvo lengva atsakyti į Rimos Pociūtės, Birutės Deveikienės ir kitų klausimus, kad motyvas, jog bus tariamai sukuriama 18-a darbo vietų yra menkas prieš kitus argumentus: pastačius kompleksą ir pasmardinus apylinkes tėvai nebeleis vaikų mokytis į Linkuvos gimnaziją, čia nebenorės grįžti išvykę laikinai į miestus studijuoti studentai, kris miesto namų kainos, Linkuvą aplenks turistų grupės, o svarbiausia – laukiantis pavojus ir žala žmonių sveikatai.

Linkuvis Albertas Leščinskas perskaitė Linkuvos gyventojų prašymą, adresuotą Aplinkos ministrui K. Mažeikai, merui S. Margiui ir Seimo nariui S. Tumėnui (man). Jame išdėstyta esama situacija ir gyventojų požiūris į planuojamas statybas – visi pasirašiusieji gyventojai nesutinka su statybomis ir planuojama komplekso veikla numatytoje vietoje.

Projektas pajudėjo toli, bet tai dar ne Vijūnėlės dvaro ar Astravo atominės elektrinės situacija – nei pamatų dar nėra, nei dūmai per kaminus dar nerūksta. Išsakiau savo poziciją – reikia ieškoti kompromiso, kol dar nevēlu, kol karvidžių statyba dar nė nepradėta. Tikiu, kad numačius kitą vietą kompleksui problema būtų išspręsta. Juk L. Gudjurgis neneigė, kad turi daugiau žemių toliau nuo gražuolės Linkuvos. Kviečiau Pakruojo merą S. Margį, Linkuvos seniūnę G. Pašiškevičienę ir Linkuvos gyventojus tartis su žemės savininku, įtikinti jį, kad jo pradėtas vykdyti projektas nėra geras, kad jis kėsina į kraštovaizdžio darymą, o kompleksui pradėjus veikti, galimai laukiamas pavojus linkuvių sveikatai. Jeigu savininkas Laisvūnas to nesupras, bendruomenei, R. Pociūtės nuomone, beliks kreiptis į tarptautines organizacijas ir tarptautinius teismus, kad jie apgintų viešąjį piliečių interesą.

Susitikime netrūko nei argumentų, nei emocijų. S. Tumėno nuotrauka.

Pristatyta nauja Kuršėnų metraštininko Jono Kiriliausko knyga

2019 m. spalio 25 d. – Jono Kiriliausko knygos „Šventojo Florijono legionas: gaisrinės istorija: seniau ir dabar – Lietuvoje, Šiaulių rajone ir Kuršėnuose“ (2019) sutiktuvėse, kurias Kuršėnų Lauryno Ivinskio gimnazijoje surengė Lietuvių kalbos draugijos Kuršėnų skyrius.

Šįkart autorius skaitytojus supažindina su krašto ugniagesių istorija. Jonas moka intriguoti skaitytoją, taigi ir šioje knygoje jis vaizdžiai pasakoja ir nevensgia nusikelti į ugniagesių patrono Šv. Florijono laikus Romos imperijoje, primena Lietuvos ugniagesybos ištakas, aprašo net gaisrų gesinimo techniką, kalba apie gaisrininko įvaizdį, gaisrininkų organizacijas, žymiausius gaisrus krašte, net kurioziškus gaisrus, gaisrininkų legendas ir padegėjus...

Knygos sutiktuvėse dalyvavo ne tik kuršėniškiai, Jono bičiuliai, bet ir knygos iniciatoriai, Kuršėnų gaisrininkų ir gelbėtojų komandos vadovai, pats Šiaulių apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos viršininkas Kęstutis Bautronis, negailėjęs gerų žodžių autoriui, bet kartu palinkėjęs susirinkusiems išlikti budriems. Tam pritariau ir aš, priminęs, kad ugnelė, liepsnelė yra ne tik šviesa, puiki metafora kūryboje, bet ir galimas pavojus.

Įsitikinęs, kad Jono kompiuteryje – šis, kaip žinia, pakeitė anksčiau įprastą rašytojo darbo stalą – jau gimsta naujos knygos apmatai. Tuo tiki ir gausiai susirinkę LKD Kuršėnų skyriaus nariai, Lietuvių kalbos draugijos pirmininkė prof. G. Kačiuškienė, LR Seimo vicepirmininkės Rimos Baškienės padėjėja A. Grakauskienė, linkėję saugoti gimtąjį žodį ir jį kūrybingai pasitelkti tekstuose. Renginį praturtino Ramūno Snarskio sukurtas dokumentinis filmas apie Kuršėnų ugniagesius, Kuršėnų moksleivių dramatinė kompozicija ir muzikos intarpai.

Knygos dizainerė – Sigita Valančiūtė, viršelyje panaudotas Almos Stugienės karpinys, o knygą išleido UAB „Litera“.

Jonas Kiriliauskas (dešinėje) pristato savo naują knygą. S. Tumėno nuotrauka.

RINKĖJAI

Vykdydamas Seimo nario pareigas ir tesėdamas duotus pažadus, priimu rinkėjus pirmadieniais nuo 10 val. iki 12 val. Seimo nario biure Šiauliuose, Aušros al. 15, I aukšte. Išankstinė registracija: mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt arba mob. 8 612 03 532 el. p.: tautvydas.elijosius@lrs.lt. Mano padėjėjai Jus užregistruos, o aš galėsiu Jus priimti ir išklausti.

Jeigu pageidaujate kreiptis į mane asmeniškai, tai galite padaryti: tel. (8 5) 239 6615 (mano kabinetas Vilniuje), mob. 8 668 42 143, el. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt.

Lietuvos Respublikos Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų įstatymas

Plėsdamas Jūsų teisinį raštingumą, šįkart siūlau atkreipti dėmesį į „Lietuvos Respublikos Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų įstatymą“ (Nr. XIII-2298), reglamentuojanti juridinių asmenų, kurių teisinė forma yra Europos politinė partija arba Europos politinis fondas, steigimą ir likvidavimą tiek, kiek tai neregamentuojama šio įstatymo priede nurodytame Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 1141/2014; bendradarbiavimą su Europos politinių partijų ir Europos politinių fondų institucija. Visas įstatymas prieigoje per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c3e1d470a6fb11e9aab6d8dd69c6da66?jfwid=-syzn56ri8>. Įstatymas įsigaliojo 2019-10-01 (įstatymo 5 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2019-07-24).

REKOMENDACIJA

Rekomenduoju Jums perskaityti dvi aktualias baltistikos knygas, kurios atskleis literatūrinės ir istorinės baltistikos procesus, raidą ir poveikį dabarčiai, t.y. lietuvių ir latvių tautų / valstybių bendradarbiavimui.

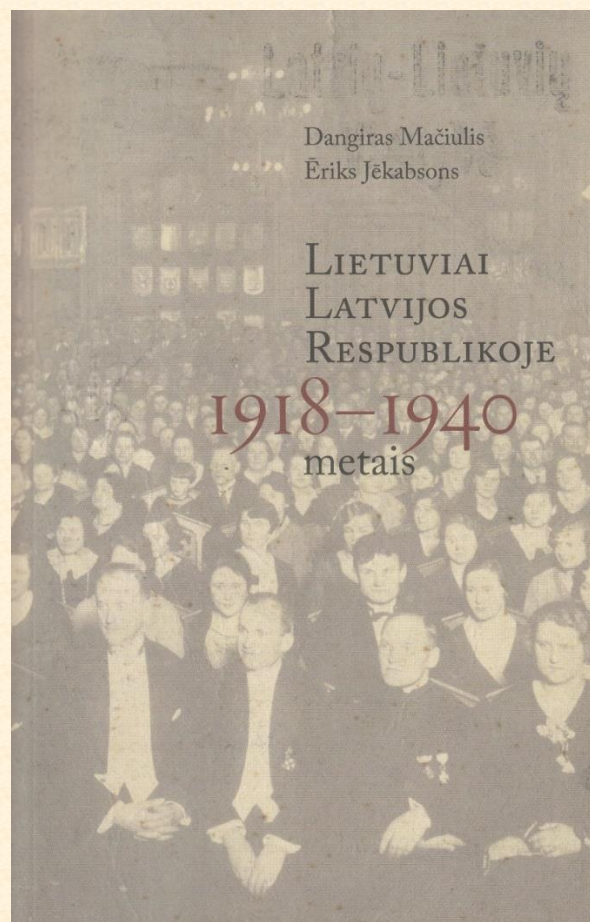
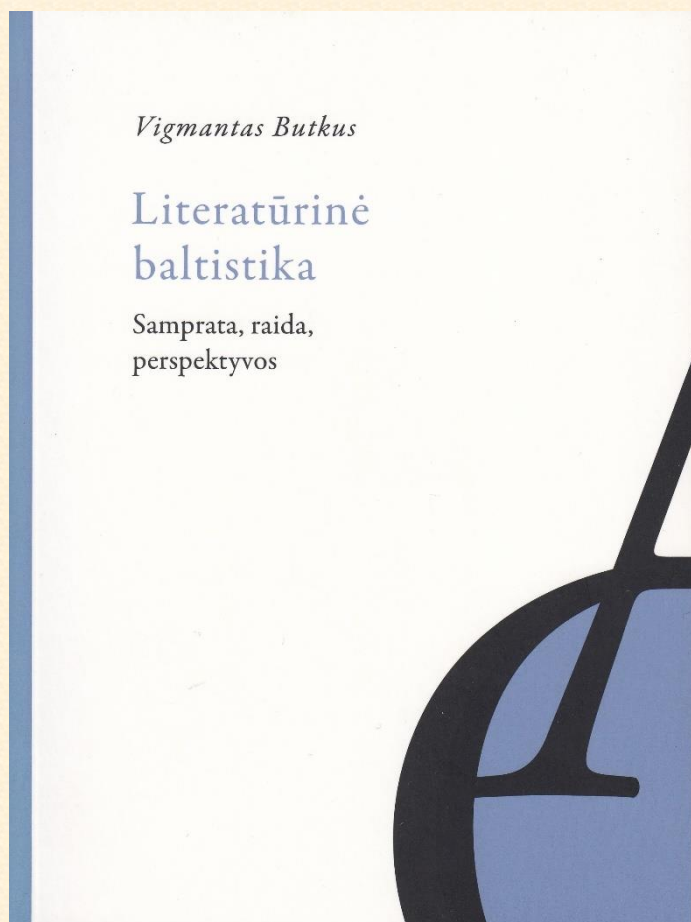
Pirmoji knyga – tai Vigmanto Butkaus monografija „Literatūrinė baltistika: samprata, raida, perspektyvos“, Vilnius: Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, 2018. Antroji – Dangiro Mačiulio ir Ėriko Jėkabsono (Ėriks Jėkabsons) mokslo darbas „Lietuviai Latvijos Respublikoje 1918–1940 metais“, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2018.

Kodėl verta praplėsti savo akiratį

Vigmantas Butkus monografijoje analizuoja ir konceptualizuoja literatūrinės baltistikos sampratą, ap(s)ibrėžtis ir kryptis, bendrabaltišką savimonę literatūroje, nagrinėja raidos tendencijas bei kryptis, kontaktus ir tipologines paraleles, detaliam parodo atskirų kūrėjų indėlį, tiria Baltijos literatūrų studijas istoriniais laikotarpiais, svarsto geokultūrinę ir filologinę paradigmas bei jų perspektyvas. Mokslinė literatūrinės baltistikos ir jos tyrinėjimo (auto)refleksija leidžia ne tik konceptualiau ap(s)ibrėžti pačią literatūrinės baltistikos discipliną, bet ir ją verifikuoti, taikant įvairias metodologines prieigas. „Taigi tai, kad dalis literatūrinės baltistikos tyrimų pastaruoju metu atsitraukia nuo minėto bendrafilologinio vektoriaus, nereiškia, jog ateityje visada taip ir bus, t.y. jog ši tendencija nekisdama išsilaikys dešimtmečius“ (V. Butkus).

Istorikai Dangiras Mačiulis ir Ėriks Jėkabsons knygoje atskleidžia, kaip klostėsi lietuvių bendruomenės likimas tautine valstybe tapusioje Latvijoje 1918–1940 metais, kaip Latvijos lietuvių

bendruomenė palaikė ir saugojo savo tautinę tapatybę, kokią vaidmenį šiame procese suvaidino Lietuva, koks buvo lietuvių bendruomenės socialinis portretas, kuo pasižymėjo visuomeninė ir politinė bendruomenės veikla, kokia buvo švietimo reikšmė Latvijos lietuvių tapatybei, kas lėmė Latvijos valdžios politiką tautinės mažumos atžvilgiu, kaip susiformavo Latvijos lietuvių tapatybė. Autoriai istoriniame tyrime parodo, kad lietuvių diasporos konsolidavimas buvo pasiektas naudojant įvairias priemones, strategijas, nors simultaniškai vyko ir asimiliacijos procesas, nes „[s]tipriausią norą virsti latviu (-e) ir įgyti Latvijos pilietybę stimuliuojo siekis užsitikrinti teisę į darbą, o tai buvo galima tik tapus šalies piliečiu“ (p. 302).

ŠIAULIŲ ATMINTINOS DATOS

Ką mums lapkričio mėnesį primena kalendorius

1 d. – 5 metai, kai 2014 m. Šiaulių dramos teatras pervadintas į Valstybinį Šiaulių dramos teatrą.

2 d. – 175 metai, kai 1844 m. Joniškėje gimė kooperatininkas, visuomenės veikėjas, lietuviškos spaudos platintojas **Stanislovas Goesas**. 1857–1863 m. mokėsi Šiaulių gimnazijoje. Mirė 1916 m. Valdajuje (Rusija).

2 d. – 120 metų, kai 1899 m. Pavelktiniuose (Šakių r.) gimė prelatas **Justinas Juodaitis**. Kurį laiką gyveno Šiauliuose, buvo šv. Petro ir Povilo bažnyčios altarista. Mirė 1969 m. Kelmėje.

3 d. – 60 metų, kai 1959 m. Šiauliuose gimė literatūros tyrinėtojas, bibliografas, vertėjas doc. dr. **Sigitas Narbutas**.

6 d. – 90 metų, kai 1929 m. įsteigtas Šiaulių teniso klubas.

7 d. – 30 metų, kai 1989 m. atkurtas Lietuvos krikščionių demokratų partijos Šiaulių skyrius.

9 d. – 70 metų, kai 1949 m. Krakėse (Kėdainių r.) gimė pedagogas doc. dr. **Jūra Vladas Vaitkevičius**. Nuo 1977 m. dirbo Šiaulių universitete.

13 d. – 120 metų, kai 1899 m. Titonyse (Pakruojo r.) gimė ekonomistas, visuomenės veikėjas dr. **Jonas Paukštelis**. 1928–1937 m. dirbo Šiauliuose, 1933–1937 m. vadovavo saldainių fabrikui „Birutė“. Mirė 1985 m. Atlantoje (JAV).

15 d. – 115 metų, kai 1904 m. Ketūnuose (Mažeikių r.) gimė teatro aktorius **Valerijonas Derkintis**. 1931–1935 m. ir 1939–1940 m. vaidino Šiaulių dramos teatre. Mirė 1979 m. Vilniuje.

15 d. – 95 metai, kai 1924 m. Smulkyje (Anykščių r.) gimė pedagogas, rašytojas, kraštotyrininkas **Vytautas Veteikis**. 1958–1996 m. gyveno ir dirbo Šiauliuose. Čia ir mirė 1996 m.

15 d. – 85 metai, kai 1934 m. gimė ekskursinio darbo organizatorė **Elena Penkauskienė**. Nuo 1964 m. dirbo Šiauliuose. Buvo ilgametė Šiaulių ekskursijų biuro vadovė.

17 d. – 80 metų, kai 1939 m. Žižmuose (Šalčininkų r.) gimė baletmeisterė, renginių organizatorė bei režisierė, visuomenės veikėja **Vanda Verkulienė**. Nuo 1962 m. gyvena ir dirba Šiauliuose.

17 d. – 55 metai, kai 1964 m. Šiauliuose gimė teatro aktorius, režisierius, kompozitorius, pedagogas **Aidas Giniotis**. 1982 m. baigė Šiaulių 7-ąją vidurinę mokyklą.

18 d. – 75 metai, kai 1944 m. Kulbiuose (Panevėžio r.) gimė gydytojas infektologas, pedagogas **Algimantas Baublys**. Nuo 1973 m. dirba Šiauliuose.

19 d. – 95 metai, kai 1924 m. Charkove (Ukraina) gimė gydytoja dermatovenerologė dr. **Emilija Amitina**. 1946–1996 m. dirbo Respublikinėje Šiaulių ligoninėje. Mirė 2003 m. Šiauliuose.

22 d. – 85 metai, kai 1934 m. lapkričio 22 d. Muiželiuose (Alytaus r.) gimė bibliotekininkė, visuomenės veikėja **Dolorosa Teofilė Rimkevičienė**. 1962–1986 m. dirbo Šiaulių P. Višinskio viešojoje bibliotekoje, 1966–1986 m. vadovavo Vaikų literatūros skyriui.

22 d. – 95 metai, kai 1924 m. Šiauliuose gimė botanikas, mikrobiologas, gamtosaugininkas prof. dr. **Karolis Jankevičius**.

24 d. – 95 metai, kai 1924 m. Lyguduose (Šiaulių r.) gimė istorikas, kraštotyrininkas doc. dr. **Kazys Varašinskas**. 1953–1954 m. vadovavo Šiaulių „Aušros“ muziejui. Mirė 1995 m. gruodžio 27 d. Kaune.

25 d. – 100 metų, kai 1919 m. Šiauliuose pradėtas leisti žurnalas „Sietynas“ (red. P. Bugailiškis, ėjo iki 1922 m.).

26 d. – 120 metų, kai 1899 m. Šakynoje (Šiaulių r.) gimė pedagogas, vertėjas, visuomenės veikėjas **Vladas Každailis**. 1923 m. baigė Šiaulių gimnaziją. Dirbo Šiaulių žydų bei vokiečių gimnazijose. Mirė 1939 m. Šiauliuose.

26 d. – 65 metai, kai 1954 m. Vepuose (Panevėžio r.) gimė dailininkas grafikas, pedagogas, mokytojas ekspertas **Bronislovas Rudys**. Nuo 1977 m. gyvena ir dirba Šiauliuose.

29 d. – 110 metų, kai 1909 m. Tartu (Estija) gimė poetas, publicistas, vertėjas, visuomenės bei kultūros veikėjas **Valerijonas Knyva**. 1930 m. baigė Šiaulių berniukų gimnaziją. 1934–1940 m. dirbo žurnalistinį darbą Šiauliuose. Nužudytas 1941 m. Paneriuose prie Vilniaus.

29 d. – 80 metų, kai 1939 m. Igliaukoje (Marijampolės r.) gimė chorvedys, pedagogas doc. dr. **Zenonas Rinkevičius**. 1963–1975 m. dėstė Šiaulių pedagoginiame institute. Vadovavo miesto chorams. 1975–1979 m. Lietuvos valstybinės konservatorijos Klaipėdos fakultetų Muzikos pedagogikos katedros vedėjas. Mirė 2018 m.

Šaltinis: „2019 metų Šiaulių atmintinų datų kalendorius“ (prieiga per internetą: <http://savb.lt/lt/krastieciai/virtualios-parodos/siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/2019-metu-siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/lapkritis/>).

2019 METŲ MAŽOJI LIETUVOS KULTŪROS SOSTINĖ: VADŽGIRYS

Vadžgirys, miestelis Jurbarko rajono savivaldybės teritorijoje, Šimkaičių seniūnijoje, 20 km į šiaurės rytus nuo Jurbarko; parapijos centras. 440 gyventojų (2011 m.). Plentai į Eržvilką, Jurbarką. Šv. Juozapo bažnyčia (pastatyta 1924 m.). Paštas, medicinos punktas, pagrindinė mokykla (nuo 2001 m.), biblioteka.

Reikia sutikti su ta versija, kuri kildina Vadžgirio pavadinimą iš žodžio „vedžioti“ (vietinė tarne „vadžioti“) ir žodžio giria. Šiame krašte vietovių pavadinimų su žodžiu „giria“ yra ir daugiau: Lapgiriai, Degutgirys, Vidgirys. Ir visa tai – Vadžgirio parapijoje. Nenuostabu, kad be vedlių – „vadžiotųjų“ tą girią pereiti buvo sunku. O atsiradus vedžiotojams, jie pasistatė namus, vėliau gyvenvietę, kuri tapo Vadžgiriu.

1595 m. minimas Vadžgirio dvaras, 17 a. pradžioje – kaimas. 1791 m. pastatyta bažnyčia, 19 a. pirmoje pusėje veikė papartinė mokykla. 19 a. pabaigoje Vadžgirio apylinkėse lietuviškas knygas platino ir jų sandėlius turėjo knygnešys J. Švedas. 1901 m. įsteigta valdinė pradžios mokykla. 1904 m. susekta slapta lietuviška mokykla (mokė kunigas J. Dargužas), 1908–12 m. veikė Saulės draugijos mokykla. Lietuvai atkūrus valstybę (1918 m.) Vadžgiryje veikė paštas, kredito draugija, kooperatyvas, kelios krautuvės, šaulių, pavasarininkų (turėjo apie 8000 knygų biblioteką), jaunalietuvių, jaunimiečių skyriai. 1945 m. ištremita 16 Vadžgirio gyventojų. Po II pasaulinio karo apylinkėse veikė Kęstučio apygardos partizanai. Sovietų okupacijos metais Vadžgirys buvo apylinkės centras, tarybinio ūkio centrinė gyvenvietė. 1857 m. buvo 140, 1893 m. – 327, 1923 m. – 622, 1959 m. – 614, 1970 m. – 605, 1979 m. – 523, 1989 m. – 495, 2001 m. – 505 gyventojai.

Vadžgirio parapijos istorija neatskiriama nuo Vadžgirio bažnyčios istorijos, o ši – nuo Vadžgirio miestelio, kaimo ir dvaro. Žmonių čia gyventa nuo seniausių laikų, tai liudija ir kadaise mokykloje saugoti ūkininkų laukuose surinkti akmens ir bronzos amžių dirbiniai.

Pirmosios žinios apie Vadžgirį siekia net 14-ą amžių. 1307 metais kryžiuočiai žiauriai nuniokojo Varšuvos žemę ir sunaikino jos centrinę Bebirvaičių pilį, kuri, spėjama, buvusi dabartinio Vadžgirio apylinkėse.

17 a. jau žinomi Vadžgirio kaimas ir dvaras, o 1676 m. Vadžgirio valdytojo Samuelio Naruto-Milavičiaus palikuonys, vykdydami jo valią, pastatė kapinaitėse medinę koplyčią ir tuo padėjo pagrindą dabartinei parapijai. Pradėjo augti bažnytkaimis.

1789–1790 m. mažamečio Vincento Vaitkevičiaus (Vaitkaus) globėjai – dėdės kunigai: Juozapas Vaitkevičius, pagal tėvą ir Juozapas Stankevičius pagal motiną, davė žemės ir po 500 muštinių talerių bažnyčios statybai. Kitas Vadžgirio valdytojas Benediktas Valavičius 1793 m. padovanojo kaip beneficiją kunigui vieną valaką žemės.

Iki 19 a. vidurio Vadžgirio bažnyčia buvo Viduklės, o vėliau – Eržvilko parapijos filija, turinti ypatingas teises ir savarankiškumą. Ji gauna visus parapijoms siunčiamus dokumentus, ją vizituoja vyskupai. Yra išlikę į Vadžgirį rašyti Stepono Giedraičio, Motiejaus Valančiaus ir kitų vyskupų siųsti dokumentai, jų vizitacijų rezoliucijos.

Iš 19 a. Vadžgiryje dirbusių kunigų bene daugiausiai nusipelnė Pranciškus Orlovskis, pristatęs bažnyčiai šonines navas, už didžiojo altoriaus – zakristiją ir pridūręs „bobinčių“.

Bažnyčia augo, plėtėsi kapai, didėjo klebonijos ūkis. Vadžgirio dvaro valdytojas Vincentas Vaitkevičius, jo duktė Julija Silvestravičienė-Dovainienė, jos sūnus Antanas įvairiais būdais rėmė

bažnyčią – dovanodami žemės, duodami pinigų statyboms. Tačiau 1878 m., mirus kunigui Pranciškui Orlovskiui, bažnyčiai dėl žemės teko bylinėtis. Julija Silvestravičienė pardavė žydai miško ir pasiuntė darbininkus jį kirsti. Bet pasirodė, kad dalis jo priklausė parapijai, todėl susirinkę kaimiečiai tuos darbininkus išvaikė. Dvarininkė kreipėsi į teismą, tačiau nieko nelaimėjo. Teismas savo aktu pripažino Vadžgirių bažnyčiai nuosavybės teisę į 35 dešimtines žemės. Konfliktas ilgai nesibaigė, nes nebuvo sudaryti būtini žemės nuosavybės planai ir kiti dokumentai, o žemė buvo keliuose sklypuose. Tik tarpukario Lietuvos Nepriklausomybės metais Petronėlei Lazdauskienei, nupirkusiai Dainavos, arba Išlaužtojo, dar vadinto Naudvariu, palivarką ir po to išmatavus žemę, pasirodė, kad ten jos daugiau, negu buvo piršta. Tuo tarpu bažnyčia, kuri laiku nespėjo sudaryti savo žemės planų, prarado apie 5 dešimtines. Spėjama, kad tai buvo bažnyčios tarnų galvijams skirtos ganyklos, kurias vėliau dvarininkas užginčijo kaip laikino naudojimo plotus.

1895 m. kun. Jonas Vadapalas pastatė naują kleboniją, o 1900 m. kun. Juozapas Genelis uždengė naują stogą bažnyčiai, atnaujino interjerą, pastatė špitolę. Vis tik reikšmingiausi įvykiai susiję su Juozo Dargužio vardu. Jo kunigavimas Vadžgiryje neatsiejamas nuo tautinio Lietuvos atgimimo. Atgavus lietuvišką raštą, pradėjo steigti lietuviškos mokyklos ir kun. Juozas Dargužas, Antano Silvestravičiaus remiamas, atidarė dviejų komplektų lietuvišką mokyklą, pradėjo šviesti jaunimą, mokė ūkininkus, propagavo blaivybę. Pagrindine užduotimi jis laikė išrūpinti Vadžgiriui parapijos teises ir pastatyti naują bažnyčią. Jo sudarytas komitetas tais klausimais kreipėsi į Žemaitijos vyskupijos kuriją ir Kauno gubernatorių. Pastarasis atsisakė duoti eigą vadžgiriečių prašymui. Tačiau Žemaičių vyskupijos kurija 1904 m. rugpjūčio mėn. 11 d. įsaku Nr. 5702 šį klausimą išsprendė, suteikdama Vadžgirių filijai „savarankiško Vadžgirių bažnytinio rajono“ teises.

Kunigas Juozas Dargužas, gavęs savarankiškos filijos teisę, visą savo veiklą nukreipia bažnyčios statybai, nors valdžia leidimo ir nedavė. Pasiraitojęs kelnes, pasikaisiojęs sutanos skvernus, kartu su darbininkais renka akmenis Bebirtos ir Šaltuonos pakrantėse, veža juos į šventorių, skaldo, tašo. 1910 m. visi akmenys pamatams jau paruošti. Gauna iš dvaro žemės ir ant Bebirvyčio kranto 1907 m. pastato plytinę, kurioje bus gaminamos bažnyčiai plytos. Apie 1911 m. Silvestravičiaus tam reikalui skirtas plotas pereina į Kotrynos Silvestravičiūtės nuosavybę; ši gi 1921 m. tą žemę parduoda Viktorui Lazdauskui. Su juo ir su jo motina vyksta ilgos derybos, kol pagaliau sutariama, kad plytinei vieną dešimtinę duoda A. Silvestravičius, pusę dešimtinės K. Silvestravičiūtė ir 1,5 – V. Lazdauskas, už tai pastarajam parapija užmoka 2250 „obosto“ markių.

Bekauptant medžiagas ir lėšas, prasidėjo Pirmasis pasaulinis karas, darbai sustojo. Pasikeitė kunigai. 1917 m., atsiradus kitam entuziastui, gerai organizuotam kunigui Povilui Katelai, prasideda darbai keliomis kryptimis. Jau 1923 m. bažnyčia išmūrijama iki langų. 1924 m. baigiamos mūryti sienos ir uždengiamas stogas, ji pašventinama, aukojamos šv. Mišios, nors bažnyčioje dar neįrengti skliautai, nėra altorių, nėra vietos vargonams ir choristams.

1924 m. sausio mėn. 26 d. (įsakymo Nr. 425) vysk. Juozapas Skvireckas pasirašo įsakymą: kadangi yra pakankamai žemės (25 dešimtinės), o gyventojai pasižada kas metai duoti po gorčių javų, statoma pakankamai erdvi (18 metrų pločio ir 37 metrai ilgio) bažnyčia, įforminamos Vadžgirių bažnyčios parapijos teisės.

Vadžgirių parapijai priklauso šios gyvenvietės: Iš Eržvilko parapijos – Vadžgirių kaimas, dvaras ir miestelis, Paskynai, Šapališkė, Pavidaujys, Pavidaujėlis, Butkaičiai, Lapgiriai, Plėkių kaimas ir dvaras, Dūdlaukis, Paparčiai, Žvirblaukis, Kalniškiai, Bulzgeniškiei, Šuneliškiai, Kalupiai, Pabebirvys, Naukaimis. Iš Raseinių parapijos – Gėgiai, Paišlynys, Užraguvis, Stulgiai, Aukštrakiai. Iš Girkalnio parapijos – Pleteriškiai, Bebirvai, Apolonovka, Šimkaičių kaimas ir miestelis, Kniečiai, Šilišninkai, dalis Bliūdžių, Patolupys.

Vadžgirių apylinkėse gyveno enciklopedijose minimi knygnešiai Jonas Švedas, Izidorius Mickevičius, Pranas Mažeika iš Butkaičių ir Rozalija Grybauskaitė iš Pavidaujo.

Vyko kultūrinis kaimo atgimimas – kiekvienas pasijuto žmogumi, galinčiu lemti savo likimą. Formavosi demokratinė pasaulėjauta. Susiorganizavo draugijos: Šv. Sakramento brolija su 186 nariais, Gyvojo rožančiaus – 105 nariais, Tretininkų – apie 60, Pavasarininkų ūkininkų sąjunga – 46, Bitininkų draugija – 17 narių. Kiti, ir nebūdami tų draugijų nariais, dalyvavo tų draugijų renginiuose, pritarė jų nusistatymui. Draugijų veiklai išblėsus, iniciatyvą perėmė mokykla, kuri Vadžgiryje ėjo ranka rankon su bažnyčia.

Veikia Vadžgirio kaimo istorijos muziejus (Vadžgirio kaimas, Šimkaičių seniūnija, Jurbarko rajonas). Muziejuje veikia ekspozicija, kuri supažindina su Vadžgirio kaimo istorija, vyksta kaimo ir mokyklos bendruomenės šventės, pamokos moksleiviams.

*Vadžgirio Šv. Juozapo bažnyčia.
N. Brazausko nuotrauka.*

Šiuolaikinis Vadžgirys atskleidžiamas LRT radijo laidos „10–12. Pokalbis“ vaizdo įrašė „10–12. Lietuvos mažoji kultūros sostinė – Vadžgirys: apie nuotraukas ant pastatų, kultūrą ir tiek Jurbarką, tiek Lietuvą sukretusią istoriją“, prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/mediateka/irasas/2000081407/10-12-lietuvos-mazoji-kulturos-sostine-vadzgirys-apie-nuotraukas-ant-pastatu-kultura-ir-tiek-jurbarka-tiek-lietuva-sukretusia-istorija-video>.

Šaltiniai: 1) *Visuotinė lietuvių enciklopedija*, prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/Straipsnis/Vadzgirys-98643>; 2) „Vadžgirio kaimo istorijos muziejus“, prieiga per internetą: https://www.muziejai.lt/Muziejus.lt.asp?Db_kodas=2671&menu=0; 3) „Bažnyčios ir parapijos istorija“, prieiga per internetą: <http://kaunas.lcn.lt/parapijos/vadzgirys/istorija.php>.

ŽINIASKLAIDA

Seimo nario mintys žiniasklaidoje

Stasys Tumėnas, „Lietuviškosios Čikagos atgarsiai“, *Šiaulių kraštas*, priedas „Atolankos: kultūros, meno, literatūros leidinys“, prieiga per internetą: <https://www.skrastas.lt/atolankos/lietuviskosios-cikagos-atgarsiai>.

NAUDINGOS NUORODOS

Kviečiu Jus stebėti, vertinti naują Šiaulių miesto, Lietuvos, Europos Sąjungos politinį, ekonominį, kultūrinį, socialinį etc. gyvenimą! *Žinokime, galvokime ir reaguokime:*

www.lrs.lt/; www.lrp.lt/; www.lrv.lt/; www.siauliai.lt/; www.lvzs.lt/; www.vkontrole.lt/; www.lmt.lt/; www.lygybe.lt/lt/; www3.lrs.lt/pls/inter/vaikai; www.vlkk.lt/; www.plbe.org/; www.pljs.org/; www.vsd.lt/; www.prokuraturos.lt/; www.stt.lt/; www.kt.gov.lt/; www.ekgt.lt/; www.oecd.org/; www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_k=1&p_r=3829; www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=25380&p_k=1; www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=48&p_k=1; www.sveikatostaryba.lt/; www.pazinkvalstybe.lt/; www.lietuva.lt/100/; https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15781&p_k=1&p_t=165098; www.ec.europa.eu/commission/index_lt; <https://mo.lt/>; www.teise.pro/; www.vrk.lt/; www.europarl.europa.eu/about-parliament/lt; www.lrkm.lrv.lt/lt/nemokamimuziejai; <https://www.rinkejopuslapis.lt/>; <https://kaunas2022.eu/>; <https://bienale.lt/2019/>; <https://www.lt72.lt/>.

MANO KOMANDA

Dirbti padeda draugiška ir kompetentinga komanda, kurios nariai yra: Nerijus (humanitarinių mokslų daktaras, literatūrologas, lektorius, mokslinių publikacijų autorius), Tautvydas (istorijos ir politikos magistras, muziejininkas, istorijos ir paveldosaugos bakalauras), Rita (teisės ir valdymo magistrė, teisininkė, socialinė pedagogė edukologė, lektorė, visuomenininkė), Tomas (edukologijos mokslų daktaras, docentas, mokslinių publikacijų autorius).

KONTAKTAI

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno kabineto adresas Vilniuje:

Lietuvos Respublikos Seimas
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
III rūmai 301 kabinetas
Tel. (8 5) 239 6615
El. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno biuro adresas Šiauliuose:

Aušros al. 15, 76299 Šiauliai (I aukštas)

Padėjėjai-sekretoriai Vilniuje ir Šiauliuose:

Nerijus Brazauskas (Šiauliuose): mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt;
Tautvydas Elijošius (Šiauliuose): mob. 8 612 04 056, el. p. tautvydas.elijosius@lrs.lt;
Rita Virbaliėnė (Vilniuje): tel. (8 5) 239 6615, el. p. rita.virbaliene@lrs.lt;
Tomas Butvilas (Vilniuje): tel. (8 5) 239 6615, el. p. tomas.butvilas@lrs.lt.

Socialiniai tinklai:

<https://www.facebook.com/stasys.tumenas>
<https://www.facebook.com/Stasys.Tumenas.LRS/>

Naujienlaiškį parengė padėjėjas-sekretorius N. Brazauskas.